

طرح درس روزانه کتاب مطالعات اجتماعی درس چهاردهم

مشخصات	شماره طرح درس: 1	موضوع درس: زندگی در نواحی مختلف جهان	تاریخ اجرا: 1400/10/29	مدت اجرا: 50 دقیقه
مدرس: بفران عزیزاده	کلاس: پنجم ابتدایی	تعداد فراگیران: 30	مکان: مدرسه ابتدایی شهید باهنر	

الف: قبل از تدریس

اهداف بر اساس تلفیقی از هدف نویسی برنامه درسی ملی و طبقه بندی جدید علوم

سطح هدف	اهداف و پیامدها
هدف کلی	آشنایی با نواحی مختلف جهان بر روی نقشه جهانی و ویژگیهای زیست محیطی آنها
اهداف مرحله ای	1 - کره جغرافیایی و نقشه جهان را بشناسد 2 - انواع قاره ها و اقیانوسها را روی نقشه بشناسد 3 - ویژگیهای طبیعی و انسانی سه ناحیه قطبی ، استوایی و بیابانی را بشناسد 4 - آشنایی با پرجمعیت ترین قاره ها و کشورهای جهان 5 - آشنایی با نحوه حفاظت از سیاره زمین بصورت گروهی و فردی

عناصر برنامه درسی ملی تعقل، ایمان، علم، عمل و اخلاق					حیطه و سطح در علوم	اهداف (با رعایت توالی محتوای درسی) انتظارات در پایان آموزش	هدف های رفتاری آموزشی
عرصه ارتباط با				عن			
خل	خ	خ	خ	د			
قت	لق	دا	ود	صر			
*		*	*	علم	شناختی	1 - دانش آموز بتواند قاره و اقیانوس را تعریف کند.	
*		*	*	علم	شناختی	2 - دانش آموز بتواند انواع قاره های جهان و بزرگترین آنها را نام ببرد.	
*		*	*	علم	شناختی	3 - دانش آموز بتواند انواع اقیانوسهای جهان و بزرگترین آنها را نام ببرد.	
*		*	*	علم	شناختی	4 - دانش آموز بتواند کشور ایران ، چندتا از کشورها ، قاره ها و اقیانوسها را روی نقشه پیدا کند.	
*	*	*	*	عمل	مهارتی	5 - دانش آموز بتواند ویژگیهای طبیعی و انسانی سه ناحیه (قطبی، بیابانی، استوایی) را مقایسه کند.	
*	*	*		علم	شناختی	6 - دانش آموزعلت تنوع انواع روشهای زندگی مردم بر روی کره زمین را توضیح دهد.	
*	*	*	*	عمل	مهارتی	7 - دانش آموز بتواند در نمودار جمعیتی قاره ها را مقایسه کند.	
*		*	*	اخلاق	عاطفی	8 - دانش آموز به آشنایی با مناطق مختلف آب و هوایی کشور خود علاقه نشان دهد.	
*		*	*	علم	شناختی	9 - دانش آموز بتواند فواید وجود تنوع محیط زیست های مختلف در جهان را توضیح دهد.	

		*	*	*	اخلاق	عاطفی	10 دانش آموز مراقبت از محیط زیست را وظیفه خود بدانند و به آن احترام بگذارند.
		*	*	*	عمل	مهارتی	11 دانش آموز بتواند بصورت گروهی و فردی برای حفاظت از محیط زیست پیشنهاداتی ارائه دهد.
		*	*	*	علم	شناختی	12 دانش آموز بتواند توضیح دهد منطقه زندگیش چه ویژگی‌هایی طبیعی و انسانی دارد.
رئوس مطالب	انواع قاره ها و اقیانوسها ویژگیهای طبیعی و انسانی سه ناحیه زندگی مختلف جهان (قطبی ، استوایی ، بیابانی)						
مواد و رسانه های آموزشی	کتاب درسی ، نقشه جهان ، کره جغرافیایی ، نمایش تصاویر ، نمودار جمعیتی، مجله نشنال ژئوگرافیک						
پیش بینی رفتارورودی	1- دانش آموزان از درسهای قبلی با خط استوا آشنا شده باشند 2- دانش آموزان از درسهای قبلی با نمودار آشنا شده باشند 3- دانش آموزان از درسهای قبلی با جهت یابی های جغرافیایی شمال، جنوب، شرق و غرب آشنا شده باشند 5- دانش آموزان از درسهای قبل با تنوع آب و هوایی کشورهای همسایه ایران آشنا شده باشند						
ایجاد ارتباط اولیه	بعد از ورود به کلاس و به نام خدا گفتن ، سلام و احوالپرسی و بررسی ظاهر و حالات روحی دانش آموزان، حضور و غیاب و بررسی تکالیف درس گذشته از آنها میپرسم که: بچه های گلم میدونید آب و هوا شهری که در اون هستیم از چه نوعیه(خیلی گرمه، خیلی سرده یا معتدله)؟ چه نوع درخت و گیاهانی میتونیم تو باغچه یا خونه مون بکاریم و نگهداریم؟ شما چه گیاهان یا درختایی توی خونه یا باغچه تون دارید؟ آیا هر مدل گیاه و درختی بکاریم رشد میکنه؟ مثلا میتونیم درخت موز اینجا بکاریم؟ و چه نوع جانورانی میتونن تو منطقه ما زنده بمونن؟ آیا مثلا پنگون میتونه تو تهران زندگی کنه؟	زمان: 2 دقیقه					
گروه بندی، مدل و ساختار کلاسی	دانش آموزان را به پنج گروه شش نفره تقسیم میکنم(و در این درس هر گروه یکی از پنج قاره را انتخاب می کنند) که هر کدام فعالیتهای مشارکتی که در حین تدریس و یا پایان تدریس میخواهم را انجام بدهند. نیمکت هارو برمیگردانیم طوریکه همه روبه روی میز معلم قرار بگیرند و حالت یو شکل داشته باشد.						
روش ایجاد و تدوام انگیزه	از بچه ها قبلا خواسته ام که برای این جلسه کسانی که به شهرها یا کشورهای مختلف سفر کردند از تجارب سفرشون بطور خلاصه در مورد آب و هوا، پوشش گیاهی اون ناحیه و جانورانی که اونجا زندگی میکنند و دیدند بنویسند و در کلاس بخوانند و اگر عکسی از سفرشون دارند به همه نشان دهند. بچه ها تا حالا شده به جایی سفر کنید که نحوه زندگی مردمش با نحوه زندگی شما متفاوت باشه و از دیدنش تعجب کرده باشید؟ چیا دیدین که براتون جالب و متفاوت بوده؟ کیا پدرشون شغلش طوریه که به شهرها یا کشورهای مختلف سفر میکنه؟ چه خاطراتی راجب مردم اونجا براتون تعریف کرده؟ تصاویر زیبایی از مجله نشنال ژئوگرافیک به آنها نشان میدهم که از نقاط آب و هوایی مختلف در دنیاست و راجب این تصاویر گفتگو میکنیم	زمان: متناوب					
ارزشیابی آغازین	از سبک پرسش و پاسخ و گفتگوی گروهی استفاده میکنم و میپرسم به نظرشون سردترین شهرهای ایران کدام شهرها هستند؟ علت سرمای زیاد این شهرها به چه دلیل ؟ کیا تا حالا به کویر یا شهرای جنوبی و گرم ایران رفتن؟ مردم اونجا سبک زندگیشون چجوریه؟ و در ادامه به سری تصاویر از حیوانات مختلف میزارم که نماد کشورهای خاصیه و از بچه ها میپرسم که میدونن این حیوان متعلق به کجاست؟ و میپرسم چرا تو اون مناطق میتونند زندگی کنند؟(مثلا از پاند، پنگون، ببر، یوزپلنگ، فیل، شتر، مار بوآ)	زمان: 3 دقیقه					
روش های تدریس	الگو تدریس مشارکتی - فعالیت گروهی - گفتگوی گروهی - پرسش و پاسخ - نمایش نقشه جغرافیایی - نمایش کره جغرافیایی - نشان دادن تصاویری از مجله نشنال ژئوگرافیک - نمایش تصاویر جانوران، گیاهان و محیطهای زندگی مختلف - نمایش نمودار جمعیت -انجام فعالیت داخل کتاب						

ب: فعالیت‌های مرحله حین تدریس

آماده سازی

نقشه جهان را روی دیوار نصب کرده و کره جغرافیایی را روی میز قرار می دهیم و به بچه ها اسم آنها را گفته و میپرسم که چقدر با نقشه و کره جغرافیا آشنایی دارند؟ سپس بچه ها را در دسته های مختلف به ترتیب پای تخته میبرم که برای لحظاتی از نزدیک نقشه و کره جغرافیایی را ببینند، تصاویر زیبایی از مجله نشنال ژئوگرافیک را روی وایتبرد میچسبانم و به بچه ها میگویم که خوب به این تصاویر نگاه کنند

زمان: 3 دقیقه

فعالیت‌های معلم- دانش‌آموز: این فعالیت‌ها به صورت تلفیقی مطرح می‌شود و تفکیک آن به معنای مجزا بودن فعالیت‌های معلم و دانش‌آموز است و منطقی به نظر نمی‌رسد و به همین خاطر از خط‌چین استفاده شده است.

فعالیت‌های دانش‌آموزان	فعالیت‌های معلم
دانش‌آموزان تکالیف رو به نماینده کلاس تحویل می‌دهند و نماینده آنرا روی میز معلم قرار می‌دهد	1- معلم از بچه‌ها می‌خواهد که تکالیف درس گذشته را جهت جمع‌آوری به نماینده کلاس بدهند
دانش‌آموزان در قالب گروه به نوبت پای تخته می‌روند و لحظاتی نقشه و کره جغرافیا را از نزدیک مشاهده می‌کنند	2- معلم از بچه‌ها می‌خواهد که در قالب گروه‌بندی‌شون به نوبت پای تخته بیایند و نقشه جهان و کره جغرافیا را از نزدیک ببینند
دانش‌آموزان جملاتی را که در اینمورد نوشته‌اند می‌خوانند و به توضیحات کامل‌کننده معلم گوش می‌دهند	3- معلم تصاویر مختلف زیبایی از ویژگی‌های طبیعی و انسانی قاره‌های جهان، مناطق قطبی، استوایی، بیابانی (از مجله نشنال ژئوگرافی) به بچه‌ها نشان می‌دهد (توضیح کوتاهی راجب این مجله می‌دهد) و از هر گروه می‌خواهد راجب یک قاره و یکی از مناطق آب و هوایی چند جمله بنویسند و بخوانند و معلم توضیحات درس را به مطالب دانش‌آموزان اضافه و کامل می‌کند.
دانش‌آموزان فعالیت را انجام داده و 2 نفر داوطلبانه آنرا می‌خوانند و دانش‌آموزان سوالاتی که دارند رو می‌پرسند	4- معلم از دانش‌آموزان می‌خواهد فعالیت اول داخل کتاب را انجام دهند و چند نفر آنرا داوطلبانه بخوانند و اگر سوالی دارند بپرسند (معلم سوالات و بدفهمی‌های دانش‌آموزان را رفع می‌کند)
چند نفر از دانش‌آموزان که مطلب نوشتند به ترتیب شروع به خواندن می‌کنند و در این رابطه گفتگو گروهی میشود	5- معلم از دانش‌آموزانی که راجب سفرشون و ویژگی‌های متفاوت آب و هوا و نحوه زندگی آنجا مطلب نوشتند و عکس آوردند، می‌خواهد شروع به خواندن کنند و عکسهایشان را به بچه‌های دیگر نشان دهند و معلم این دانش‌آموزان را مورد تشویق و تحسین قرار می‌دهد
دانش‌آموزان با توجه به کره جغرافیایی و نقشه‌ای که معلم به آنها داده کشورها را پیدا و هر گروه نام کشورها را می‌خواند	6- معلم پرجمعیت‌ترین کشورهای دنیا (چین و هند) را معرفی و از دانش‌آموزان می‌خواهد هر گروه دو کشور پهناور بر روی نقشه را پیدا کنند
مدت زمان: 20 دقیقه	

قاره‌ها و اقیانوس‌های مختلف را روی نقشه و کره جغرافیایی نشان می‌دهم و معرفی می‌کنم. قاره‌ها و اقیانوس‌ها را تعریف و بزرگترین قاره و اقیانوس‌ها و نحوه قرارگیری آنها را معرفی می‌کنم. کشور ایران را روی نقشه پیدا و توضیح می‌دهم در کدام قاره قرار دارد. سپس از بچه‌ها می‌خواهم که فعالیت اول داخل کتاب را که راجب نام قاره‌ها و اقیانوسها و نام بردن تعدادی از کشورهاست را بنویسند و چند نفر داوطلبانه آن را بخوانند. سپس از طریق نمودار، تقسیم‌بندی جمعیت جهان را توضیح می‌دهم و از بچه‌ها می‌خواهم بگویند که پرجمعیت‌ترین و کم‌جمعیت‌ترین قاره‌ها کدام هستند؟ سپس راجب به انواع محیط‌های زندگی مختلف و انواع تنوع‌های آب و هوایی شروع به صحبت کرده و از بچه‌ها سوال می‌کنم که آیا میدانند چه محیط‌های زندگی مختلفی وجود دارد؟ و چرا شیوه‌های مختلف زندگی وجود دارد؟ سپس زندگی در سه ناحیه مختلف قطبی، استوایی و بیابانی را معرفی و از نظر شرایط آب و هوایی، نحوه زندگی، پوشش گیاهی و جانوری توضیح و سپس تصاویر مربوط به آن را به بچه‌ها نشان می‌دهم و در مورد هر کدام پرسش و پاسخ انجام می‌دهم.

فعالیت‌های خلا‌قانه دانش‌آموزان	بچه‌های خوبم معمولاً هر قاره یا هر کشوری به چه چیزی معروفه که ممکنه یک محصول، یک فعالیت، یک حیوان، یک خوراکی و ازین قبیل باشه، هرگروه برای قاره خودش بگه چه کشورهایی رو میشناسه که در اون قاره ویژگی بارزی داره؟ بچه‌ها با شادی کشورهای مختلفی رو انتخاب و ویژگی‌های بارزشون رو نام می‌برند
ج: فعالیت‌های تکمیلی	
ارزشیابی	الف: تکوینی (در جریان تدریس) از دانش‌آموزان می‌پرسم اگه کسی تا اینجا سوالی داره بپرسه سپس از دانش‌آموزان گروه یک می‌خواهم قاره‌ها را براساس ترتیب پهناور بودن لیست کنند و بخوانند از دانش‌آموزان گروه دو می‌خواهم چند شهر با آب و هوای بیابانی در ایران را نوشته و بخوانند از دانش‌آموزان گروه سه می‌خواهم یک سبک مختلف زندگی در ایران را نوشته و ویژگی‌های آن را بنویسند از دانش‌آموزان گروه چهار می‌خواهم براساس نقشه پنج کشور استوایی را نوشته و بخوانند از دانش‌آموزان گروه پنج می‌خواهم وسایل ضروری برای زندگی در یک ناحیه قطبی را نوشته و بخوانند ب: ارزشیابی تراکمی دو ستون درهم روی وایتبرد نوشته شامل یک ستون نواحی (قطبی، بیابان، استوایی)، و ستون دیگر انواع پوششهای گیاهی مختلف، جانوران مختلف، سبکهای مختلف زندگی است و از یکی از دانش‌آموزان می‌خواهم که پای تخته بیاید و بچه‌های دیگر بگویند هرکدام از ویژگی‌ها رو با خط به کدام منطقه وصل کند
جمع‌بندی و ساخت دانش جدید	با استفاده از سبک پرسش و پاسخ و اینفوگرافی (قراردادن مجدد تصاویر نواحی مختلف) روی وایتبرد مطالب درس رو جمع‌بندی و از هرگروه می‌خواهم که در یک جمله مطلب اصلی درس امروز رو خلاصه کند.
تعیین تکالیف و اقدامات بعدی	1- از بچه‌ها می‌خواهم هرگروه یک منطقه آب و هوایی را انتخاب و اقدامات عملی خود را از نظر ویژگیهای انسانی و طبیعی فهرست کنند و آن را بصورت روزنامه دیواری تصویر کنند و در دو هفته آینده به کلاس ارائه دهند. به بهترین آنها جایزه ای تعلق خواهد گرفت و همه روزنامه دیواری ها نصب خواهد شد. 2- از آنها می‌خواهم طبق صفحه به کار بیندیم کتاب و در قالب گروه‌هشون ساعت آفتابی بسازند و به سوالهای آن پاسخ دهند و در جلسه بعدی ابتدای کلاس آن را ارائه دهند . 3- از بچه‌ها می‌خواهم پیشنهادات خود را درباره نحوه حفاظت از کره زمین در قالب گروه بنویسند و جلسه آینده پیش از شروع درس بخوانند.
معرفی منابع	کتاب درسی ، نقشه جغرافیای جهان ، کره جغرافیا ، نمودارجمعیتی قاره ها، مجله نشنال ژئوگرافیک، اطلس جغرافیایی
زمان: 2 دقیقه	